

DECIZIE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

Examinând recursul declarat de către Priluțchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș Svetlana,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Priluțchi Vadim împotriva Alinei Priluțchi cu privire la scutirea de la plata pensiei de întreținere a copiilor minori,

împotriva încheierii din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Priluțchi Vadim împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă:

La 11 iunie 2020, Priluțchi Vadim s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Alinei Priluțchi cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor. Ulterior, reclamantul și-a concretizat cerințele din acțiune solicitând scutirea de la plata pensiei de întreținere a copiilor minori.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), acțiunea a fost respinsă.

La 01 decembrie 2020, avocatul Svetlana Balmuș în interesele lui Priluțchi Vadim prin intermediul poștei electronice a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin încheierea din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Priluțchi Vadim, s-a comunicat acestuia despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate, dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 lei, dovezii deținerii semnăturii electronice și semnării în acest mod a cererii de apel nemotivate înaintate în prezenta speță, acordându-i pentru aceasta un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii.

Prin încheierea din 06 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat înaintată de Priluțchi Vadim și s-a acordat un termen suplimentar de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheierii pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 112,50 lei, precum și dovezii semnării electronice a cererii de apel nemotivat.

Prin încheierea din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Priluțchi Vadim împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru).

La 03 august 2021, Priluțchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș Svetlana, a declarat recurs împotriva încheierilor din 25 martie 2021, 06 mai 2021 și 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acestora, emiterea unei decizii sub formă de încheiere prin care să fie admisă cererea de scutire de la taxa de stat la depunerea apelului cu trimiterea cauzei la rejudecare la etapa de punere pe rol a apelului.

În motivarea recursului a menționat că soluția instanței de aple prin care a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat este ilegală, or la materialele cauzei au fost anexate suficiente probe ce atestă starea materială precară a lui Priluțchi Vadim, faptul că acesta are capacitate de muncă redusă și că are persoane la întreținere.

Mai mult, a evidențiat că nici nu a putut înlătura neajunsurile indicate în încheierile instanței de apel, or acestea nu au fost aduse la cunoștința lui Priluțchi, nici avocatului său. Plicurile nereclamate, expediate în adresa avocatului, nu denotă cert motivul nerecepționării pentru a putea fi imputat avocatului. Deși în mandatul avocatului a fost indicată o adresă electronică, instanța de apel a expediat corespondența doar prin scrisori recomandate și exclusiv avocatului apelantului.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Având în vedere că, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 15 iunie 2021, fără a se cunoaște cu certitudine data comunicării acesteia, iar recursul a fost declarat la 03 august 2021, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Priluțchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș Svetlana, urmează a fi respins din următoarele motive.

În primul rând, instanța de recurs va supune controlului de legalitate procedura de comunicare a încheierilor din 25 martie 2021 și din 06 mai 2021 prin care au fost instituite obligații procesuale pentru Priluțchi Vadim. Astfel, în recurs se pretinde că procedura de comunicare a actului judecătoresc a fost viciată, or încheierile au fost expediate exclusiv în adresa avocatului Balmuș Svetlana, mai mult instanța de apel a ignorat adresa electronică indicată de avocat și nu a expediat încheierile la această adresă.

Sub acest aspect, Colegiul apreciază critic alegațiile recurentului și reține că în cererea de apel preliminar, Priluțchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș

Svetlana, a indicat exclusiv adresa pentru corespondență, ce aparține avocatului, iar în cererea de apel depusă la 25 martie 2021, în antet, la fel, a fost indicată adresa avocatului cu mențiunea ”*rog expedierea corespondenței la (...)*”. În această ordine de idei se atestă că instanța de apel și-a îndeplinit obligația pozitivă de comunicare a actelor de procedură în modalitatea și la adresa solicitată de apelant, iar criticile recurentului cu acest prilej fiind lipsite de raționament.

Subsecvent, deși toată corespondența expedită la adresa indicată de avocatul Balmuș Svetlana a fost returnată cu mențiunea ”*Nereclamat*”, vina nefiind posibil de imputat destinatarului, Colegiul evidențiază faptul că, în susținerea acestor declarații nu au fost prezentate careva probe pertinente, iar instanța judecătorească indiferent de gradul ierarhic nu este instituția abilitată să investigheze îndeplinirea obligațiilor de serviciu a lucrătorilor poștali, mizând pe faptul că toată corespondența expedită de către instanțele de judecată se înmânează destinatarilor în strictă conformitate cu legislația în vigoare.

În așa mod, vina pentru nerecepționarea corespondenței de către recurent nu poate fi pusă pe seama instanței de apel, și este interpretată de către Colegiu drept un comportament de rea-voință din partea recurentului, dat fiind faptul că Priluțchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș Svetlana, exercitând calea de atac urma să întocmească cererea în corespundere cu exigențele legii și să se intereseze de soarta cererii depuse.

În al doilea rând, Colegiul atestă că încheierile contestate sunt supuse criticii sub aspectul restricționării accesului lui Priluțchi Vadim la justiție prin taxarea cererii de apel și respingerea solicitării de scutire de la plata acestei taxe.

Conform art. 83 alin. (1), (2) al Codului de procedură civilă taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau căroră li se eliberează copii de pe documente din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat, iar potrivit art. 87 alin.(1) lit. k) al Codului de procedură civilă valoarea acțiunii se determină din valoarea fiecărei pretenții aparte.

Potrivit dispozițiilor art. 84 al Codului de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de apel.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) al Codului de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei. Din conținutul acestei norme reiese că partea care solicită scutirea de la plata taxei de stat urmează să demonstreze starea financiară generală a acesteia prin prezentarea probelor pertinente și admisibile în acest sens.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că în cadrul aprecierii situației materiale se ia în considerare: valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, valoarea acțiunii, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, făcându-se o concluzie din ansamblul probelor prezentate.

Mai mult, potrivit practicii CtEDO (cauza Malahov vs Moldova, hotărârea din 07 iunie 2007), restricția impusă accesului la o instanță judecătorească nu va fi compatibilă cu art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului

și a Libertăților Fundamentale, decât dacă aceasta nu urmărește un scop legitim și nu există o legătură proporțională dintre mijloacele utilizate și scopul legitim urmărit.

Art. 6 par. (1) din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prevede că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege. Cu toate acestea, „dreptul la un tribunal” nu este absolut și poate fi limitat, în timp ce, prin însăși natura sa reclamă reglementare din partea statului, care urmează a alege mijloacele pe care le va folosi în acest scop. Și, întru cât, scopul stabilirii a unei taxe pecuniare pentru adresarea în instanțele judecătorești sunt îndreptate în interesul bunei administrări a justiției, acesta poate justifica impunerea unei restricții financiare a accesului persoanei la un „tribunal” (cauza Tolstoy – Miloslavsky vs Regatul Unit, hotărârea din 13 iulie 1995).

Totodată, dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină din partea instanței de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de constatare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări a justiției și proporționalitatea unei astfel de restricții.

În același context, Colegiul relevă că art. 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. Astfel acest articol consacră dreptul la un tribunal, iar dreptul de acces sau dreptul de a sesiza este doar un aspect al acestuia (cauza Kreuz vs Polonia, hotărârea din 19 iunie 2001).

În aceeași speță Curtea a indicat (par. 53-54) că dreptul la un tribunal nu este absolut ori acesta poate fi supus unor diverse limitări de ordin pecuniar (plata taxei de stat) sau procedural (autorizație prealabilă). Totuși, Curtea indică asupra faptului că limitările aplicate nu trebuie să ducă la negarea substanței dreptului de acces în sine. În acest sens s-a menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par.(1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

În jurisprudența sa, Curtea a mai indicat că, statele urmează să respecte un just echilibru între interesul de a promova o bună administrare a justiției și pe de altă parte interesul reclamantilor de a prezenta argumentele lor în fața tribunalelor naționale (cauza Weissman și alții vs România, hotărârea din 24 mai 2006)

Raportând cele expuse la speța dedusă justiției, Colegiul reține că cererea de scutire de plata taxei de stat este neîntemeiată atât juridic cât și faptic, or instanța de apel corect a raportat circumstanțele invocate în susținerea acesteia (capacitatea de muncă redusă, veniturile și cheltuielile apelantului) la quantumul taxei de stat impus de lege și drept a concluzionat că suma de 112,50 de lei nu poate constitui un obstacol în sensul Convenției care ar restricționa disproporțional accesul apelantului la instanță.

În al treilea rând, deși în cererea de recurs, la redarea circumstanțelor de fapt, recurentul Prilutchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș Svetlana, ignoră cu

vehemență să enumere toate neajunsurile depistate de către instanța de apel, Colegiul reiterează că prin încheierile din 25 martie 2021 și din 06 mai 2021, pe lângă prezentarea dovezii taxei de stat a fost pusă pe seama recurentului și reprezentantului ales să prezinte dovada semnării electronice a cererii de apel preliminar. Așadar, cererea de apel preliminar a fost depusă de avocatul Balmuș Svetlana prin intermediul poștei electronice, la mesaj fiind anexat un document electronic.

În coerența celor expuse instanța de recurs consideră necesar de a evidenția prevederile art. 17¹ al Codului de procedură civilă potrivit căruia, cererile de chemare în judecată, *cererile de apel*, de recurs, de revizuire, de eliberare a ordonanțelor judecătorești, precum și oricare alte cereri sau acte procedurale pot fi depuse în instanța de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, care este unic pentru întreg sistemul judecătoresc. În acest caz, cererea și actele anexate la ea sub formă de documente electronice trebuie să fie semnate cu semnătura electronică avansată calificată. La documentele depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se anexează obligatoriu dovada semnăturii electronice, conform legislației.

Totuși, reținând că potrivit Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 17 din 05 aprilie 2018, prevederile ce se referă la circulația actelor de procedură prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor intră în vigoare odată cu crearea condițiilor de implementare, instanța de recurs acceptă depunerea cererii de apel sub forma unui document electronic prin poșta electronică al instanței corespunzătoare, cu respectarea exigențelor legii cu privire la forma și cuprinsul cererii.

În sensul Legii privind semnătura electronică și documentul electronic, autenticitatea documentului electronic reprezintă calitatea documentului electronic care constă în faptul că acesta este semnat de persoana care deține o semnătură electronică autentică și este abilitată cu drept de semnătură. Semnătura electronică avansată calificată are aceeași valoare juridică ca și semnătura olografă. Cu valoare de principiu nu se poate invoca lipsa puterii juridice a semnăturii electronice și/sau a documentului electronic semnat prin intermediul acesteia doar în baza faptului că semnătura electronică nu a fost creată manual, dar prin intermediul dispozitivului de creare a semnăturii și/sau al produsului asociat semnăturii electronice.

Totuși, la depunerea cererii de apel în format electronic prin poșta electronică, avocatul Balmuș Svetlana nu a anexat dovada că documentul este semnat în modul corespunzător de lege, iar instanța de apel verificând acest aspect just a evidențiat acest neajuns, care însă, la fel, nu a fost înlăturat de către recurent.

Urmare a celor relatate, instanța de recurs constată că, recurentul, la depunerea apelului, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, în vederea corespunderii cererii de exigenșelor legii (prezentării dovezii de achitare a taxei de stat și dovada semnării în modul corespunzător a cererii) după cum sugerează și jurisprudența CtEDO (cauza Van Harn vs Germania, hotărârea din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actele procedurale în termenii prevăzuți de lege, fapt, însă, ignorat de aceasta, ce a generat restituirea cererii de apel.

Pe cale de consecință, Colegiul apreciază recursul declarat de Priluțchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș Svetlana, ca unul neîntemeiat și care necesită a fi respins, cu menținerea încheierilor Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2021, 06

mai 2021 și din 15 iunie 2021.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Priluțchi Vadim, reprezentat de avocatul Balmuș Svetlana.

Se mențin încheierile din 25 martie 2021, 06 mai 2021 și din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Priluțchi Vadim împotriva Alinei Priluțchi cu privire la scutirea de la plata pensiei de întreținere a copiilor minori.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru